

dr. sc. Mila Bulić · Gordana Kralj · Lidija Križanić
Karmen Hlad · Andreja Kovač · Andreja Kosorčić

PRIRODA, DRUŠTVO I JA

2

Radna bilježnica iz prirode i društva
za drugi razred osnovne škole

5. izdanje

2024.

Nakladnik

ALFA d. d. Zagreb
Nova Ves 23a

Za nakladnika

Ivan Petric

Direktorica nakladništva

mr. sc. Daniela Novoselić

Urednica za Kemiju i Prirodu i društvo

mr. sc. Marijana Bastić

Recenzija

doc. dr. sc. Ines Blaževć

Ivana Bašić

Senka Pintarić

Lektura

Kristina Ferencina

Likovno i grafičko oblikovanje

Mirna Strmečki Habulin

Ivan Herceg

Ilustracija

shutterstock.com

arhiva Alfe

Digitalno izdanje

Alfa d. d.

Mozaik Education Ltd.

Tisak

Tiskara Zrinski d. o. o.

Proizvedeno u Republici Hrvatskoj, EU

Drugi obrazovni materijal odobrila je Agencija za odgoj i obrazovanje od **18. prosinca 2019.**: **KLASA: 602-09/19-01/0338,**
URBROJ: 561-03-01/7-19-3

©Alfa

Ova knjiga, ni bilo koji njezin dio, ne smije se umnožavati ni na bilo koji način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

SADRŽAJ

1. DRUŠTVO I JA

MOJA PRAVA I DUŽNOSTI	4
-----------------------------	---

PIDOŠ C.2.2.

2. SVIJET OKO MENE

ISTRAŽUJEM SVIJET	8
UOČAVAM SLIČNOSTI I RAZLIKE	12
MOJE SUSJEDSTVO	14
ODAKLE ENERGIJA?	16
PRIJENOS I PRETVORBA ENERGIJE	18

PIDOŠ A.2.1. PIDOŠ B.2.4. PIDOŠ D.2.1. PIDOŠ A.B.C.D. 2.1.

3. GODIŠNJA DOBA

JESEN – PROMJENE U PRIRODI	22
SELO I GRAD U JESEN	28
ZIMA – PROMJENE U PRIRODI	30
SELO I GRAD ZIMI	32
PROLJEĆE – PROMJENE U PRIRODI	34
SELO I GRAD U PROLJEĆE	36
LJETO – PROMJENE U PRIRODI	38
SELO I GRAD LJETI	40

PIDOŠ A.2.1. PIDOŠ B.2.2. PIDOŠ A.B.C.D. 2.1.

4. OBITELJ I DOM

OBITELJ	42
RODBINA	45
U DOMU	47

PIDOŠ A.2.3. PIDOŠ C.2.2. PIDOŠ C.2.3. PIDOŠ A.B.C.D. 2.1.

5. VRIJEME

KOLIKO JE SATI?	50
MJESEC DO MJESECA – GODINA, KALENDAR... ..	53
ŽIVOT NEKADA I DANAS	56

PIDOŠ A.2.2. PIDOŠ B.2.3. PIDOŠ A.B.C.D. 2.1.

6. BRINEM SE O SEBI I OKOLIŠU

DIJETE	58
ZDRAVLJE	60
PREHRANA	64
ZDRAVSTVENE USTANOVE	66
ZAŠTITA VODA I OKOLIŠA	68

PIDOŠ A.2.1. PIDOŠ B.2.1. PIDOŠ C.2.1. PIDOŠ A.B.C.D. 2.1.

7. MOJE MJESTO

PRIRODNI OBLICI OKO MOGA MJESTA	72
UPOZNAJEM GRAD I SELO	73
BILJKE I ŽIVOTINJE MOGA MJESTA	79
DJELATNOSTI LJUDI U MOME MJESTU	83
KULTURNE USTANOVE	85
BAŠTINA MOGA MJESTA	88

PIDOŠ A.2.3. PIDOŠ B.2.4. PIDOŠ C.2.1. PIDOŠ C.2.2. PIDOŠ C.2.3. PIDOŠ A.B.C.D. 2.1.

8. VOLIM PUTOVATI

U PROMETU	90
PUTUJEM AUTOBUSOM	92
PUTUJEM VLAKOM	93
PUTUJEM BRODOM	94
PUTUJEM ZRAKOPLOVOM	95

PIDOŠ A.2.3. PIDOŠ C.2.2. PIDOŠ A.B.C.D. 2.1.

9. DANI KOJE SLAVIMO

VAŽNI DANI ZA NAŠU DOMOVINU	96
BOŽIĆ I NOVA GODINA	98
USKRS	101

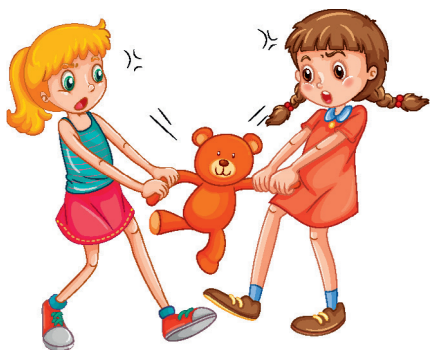
PIDOŠ A.2.2. PIDOŠ C.2.1. PIDOŠ A.B.C.D. 2.1.

1. DRUŠTVO I JA

MOJA PRAVA I DUŽNOSTI

1. A. Prekriži slike koje prikazuju neprimjereno ponašanje djece.
B. Zaokruži slike pristojnog ponašanja djece u igri.

- C. Odaberi jedno neprimjereno ponašanje prikazano na slikama i **napiši** prijedlog rješenja.

---

2. Procijeni svoje ponašanje u razredu. **Zaokruži** odgovarajući znak.

Kada želim nešto reći, podignem ruku i pričekam da me učiteljica/učitelj prozove.	 uvijek	 ponekad	 nikad
Poštujem dogovor.	 uvijek	 ponekad	 nikad
Kada netko govori, slušam i ne upadam u riječ.	 uvijek	 ponekad	 nikad
Poštujem i odrasle i djecu.	 uvijek	 ponekad	 nikad
Kada nešto ne znam ili ne razumijem, zatražim pomoć.	 uvijek	 ponekad	 nikad
Trudim se postići najviše što mogu.	 uvijek	 ponekad	 nikad
Zadatke odradim na vrijeme.	 uvijek	 ponekad	 nikad
Čuvam školske stvari.	 uvijek	 ponekad	 nikad

Promotri zaokružene znakove. Što **zaključuješ**? Kakvo je tvoje ponašanje u razredu?

---

3. **Odaberi** tri osjećaja koje najčešće prepoznaješ kod sebe kada si u školi.

ljutnja bijes tuga uznemirenost sreća opuštenost zbunjenost zabrinutost potištenost
umor nervoza nelagoda uzbuđenje mir nemir plačljivost sigurnost

A. **Napiši** ih u tablicu.

B. Uz njih **nacrtaj** svoje lice kako izgleda kada se tako osjećaš.

C. **Usporedi** s prijateljem/prijateljicom. Što primjećuješ? Ispričaj.

<hr/>

--

<hr/>

--

<hr/>

--

4. A. Zajedno dogovorite razredna pravila i postavite ih u učionici na vidljivo mjesto.
 B. Na kraju svakog mjeseca u tablicu bilježi poštivanje razrednih pravila svoga razreda i sebe.

uvijek

ponekad

nikad

Zaključci:

Na kraju svakog mjeseca usporedite rezultate poštivanja pravila i razgovarajte o tome.

Na kraju školske godine donesi **zaključak** o poštivanju pravila.

KOLIKO SE POŠTUJU RAZREDNA PRAVILA?	JA			OSTALI UČENICI		
RUJAN						
LISTOPAD						
STUDENI						
PROSINAC						
SIJEČANJ						
VELJAČA						
OŽUJAK						
TRAVANJ						
SVIBANJ						
LIPANJ						

2. SVIJET OKO MENE

ISTRAŽUJEM SVIJET

1. Kako ću istraživati svijet oko sebe?

1.

CIJ

Što želim istražiti?

Koristim računalo.

Čitam.

Pitam.

4.

REZULTATI

Rezultat istraživanja prikazujem slikom, crtežom, riječima, digitalno...

Pažljivo slušam upute.

2.

PRETPOSTAVKA

Što mislim da će se dogoditi?

3.

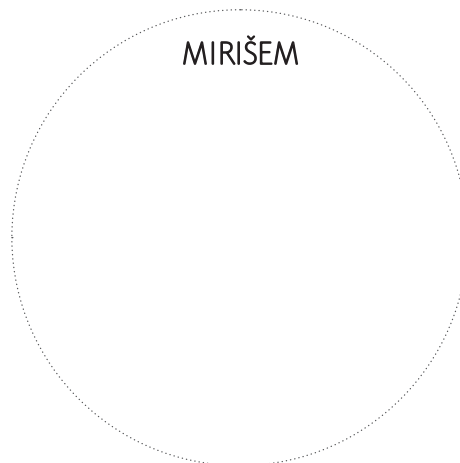
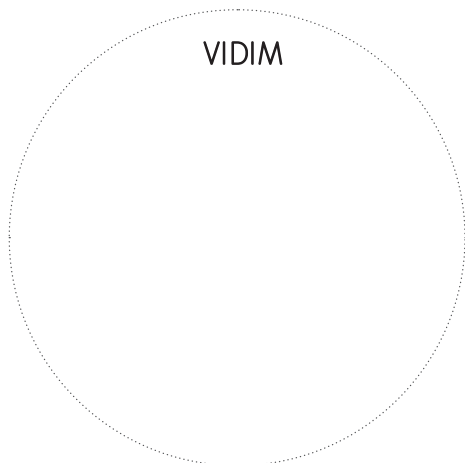
ISTRAŽUJEM

Radim zadatak prema uputi. Promatram i zapisujem opažanja.

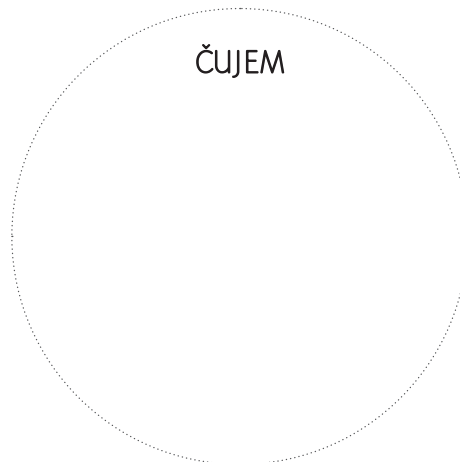
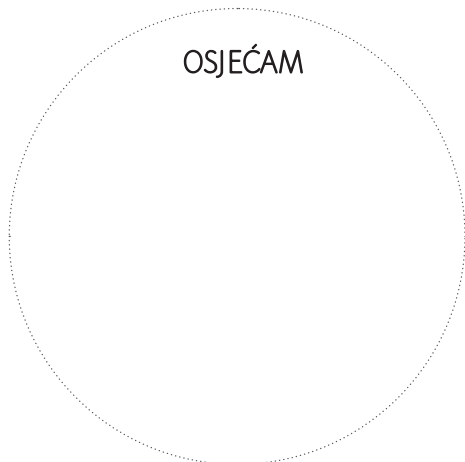
ZAKLJUČUJEM

Do čega sam došao/
došla istraživanjem?

2. Iziđi u prirodu (školsko dvorište, park, livada...). Promatraj. Zapiši ili nacrtaj.

Istražujem prirodu.

Koja si osjetila koristio/koristila pri opažanju?

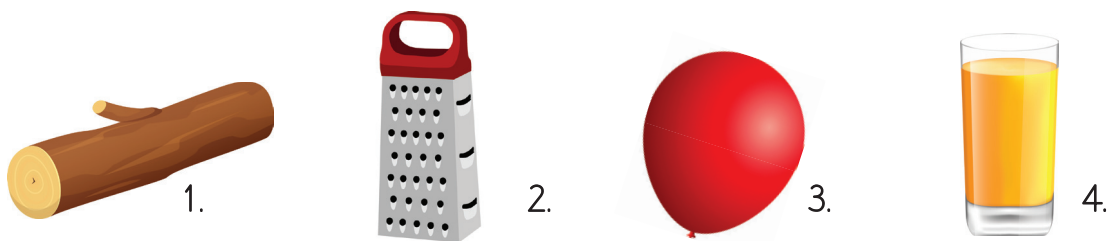

Pronađi u prirodi dva predmeta koja imaju suprotna obilježja.
Nacrtaj ih. Na crtu **napiši** po kojem se obilježju razlikuju.

_____

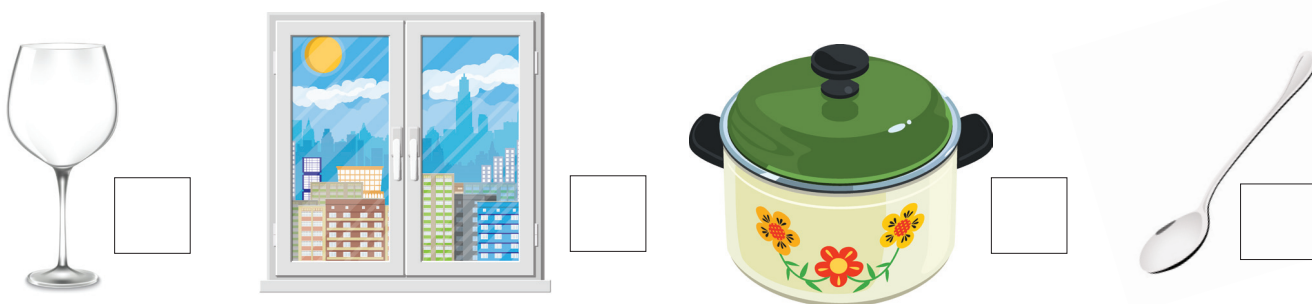
_____

3. Razvrstaj slike upisujući njihov redni broj na odgovarajuće mjesto u tablici.
Na istom mjestu u tablici može se nalaziti više brojeva.

ČVRSTO	TEKUĆE	PLINOVITO
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

4. Upiši znak ✓ u kvadrat pored onih predmeta koji su prozirni.

5. Uzmi prozirnú plastičnú posudu i napuni je vodom do pola. Napravi od papira čašu te i u nju ulij vodu. Uzmi čistu čarapu pa u nju ulij vodu. Promatraj ju 2 minute.

A. Zadržava li plastična posuda vodu? _____

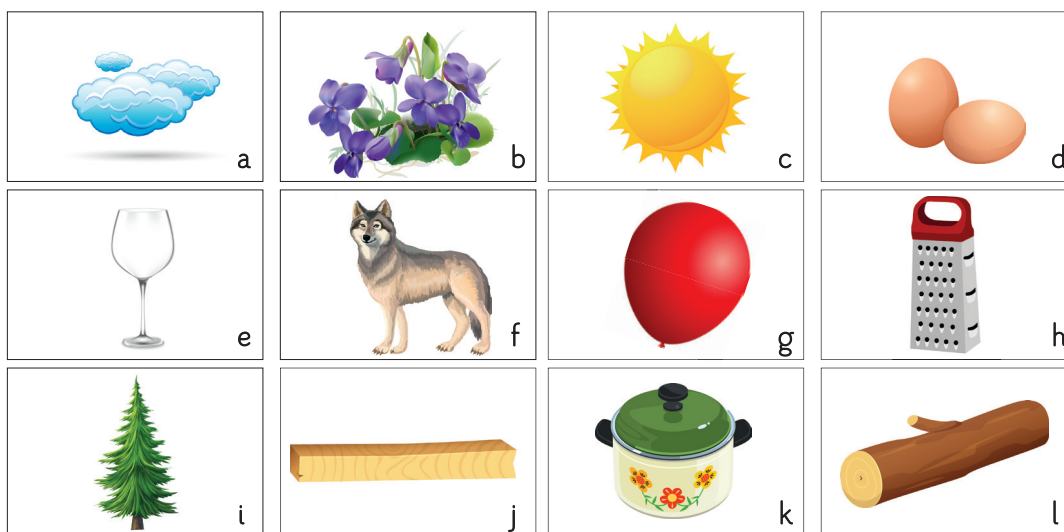
B. Zadržava li papir vodu? _____

C. Zadržava li čarapa vodu? _____

Zaključí: Neki predmeti propuštaju vodu poput čarape.

Neki su predmeti vodonepropusni poput _____.

6. Promotri slike predmeta. Upiši slovo slike na odgovarajuće mjesto u tablici.
Slovo pojedine slike može stajati na više mjesta u tablici.

HRPAVO	RASTEZLJIVO	METALNO	ŽIVO

GLATKO	NERASTEZLJIVO	DRVENO	NEŽIVO

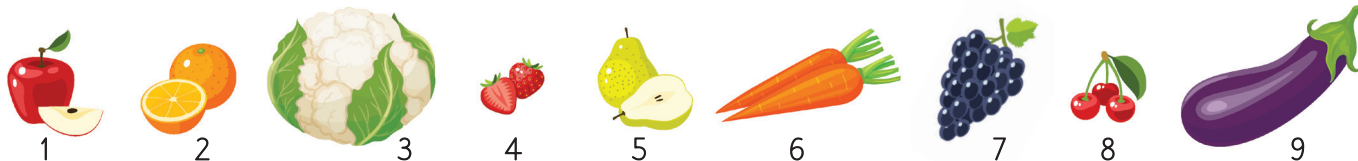
7. Pronađi primjer suprotnosti u svom okružju.

PRIMJER	SUPROTNOSTI	PRIMJER
	TEKUĆE ↔ ČVRSTO	
	DUGO ↔ KRATKO	
	GLATKO ↔ HRPAVO	

UOČAVAM SLIČNOSTI I RAZLIKE

1. Promotri slike voća i povrća. Razvrstaj ih u tablicu upisivanjem brojeva na odgovarajuće mjesto.

VOĆE	
POVRĆE	

Navedi još jedno obilježje prema kojem možeš razvrstati prikazane plodove.

---

2. Razvrstaj zadane riječi na odgovarajuće mjesto u tablici.

kruh, sladoled, žlica, tanjur, banana, staklo, sir, jabuka

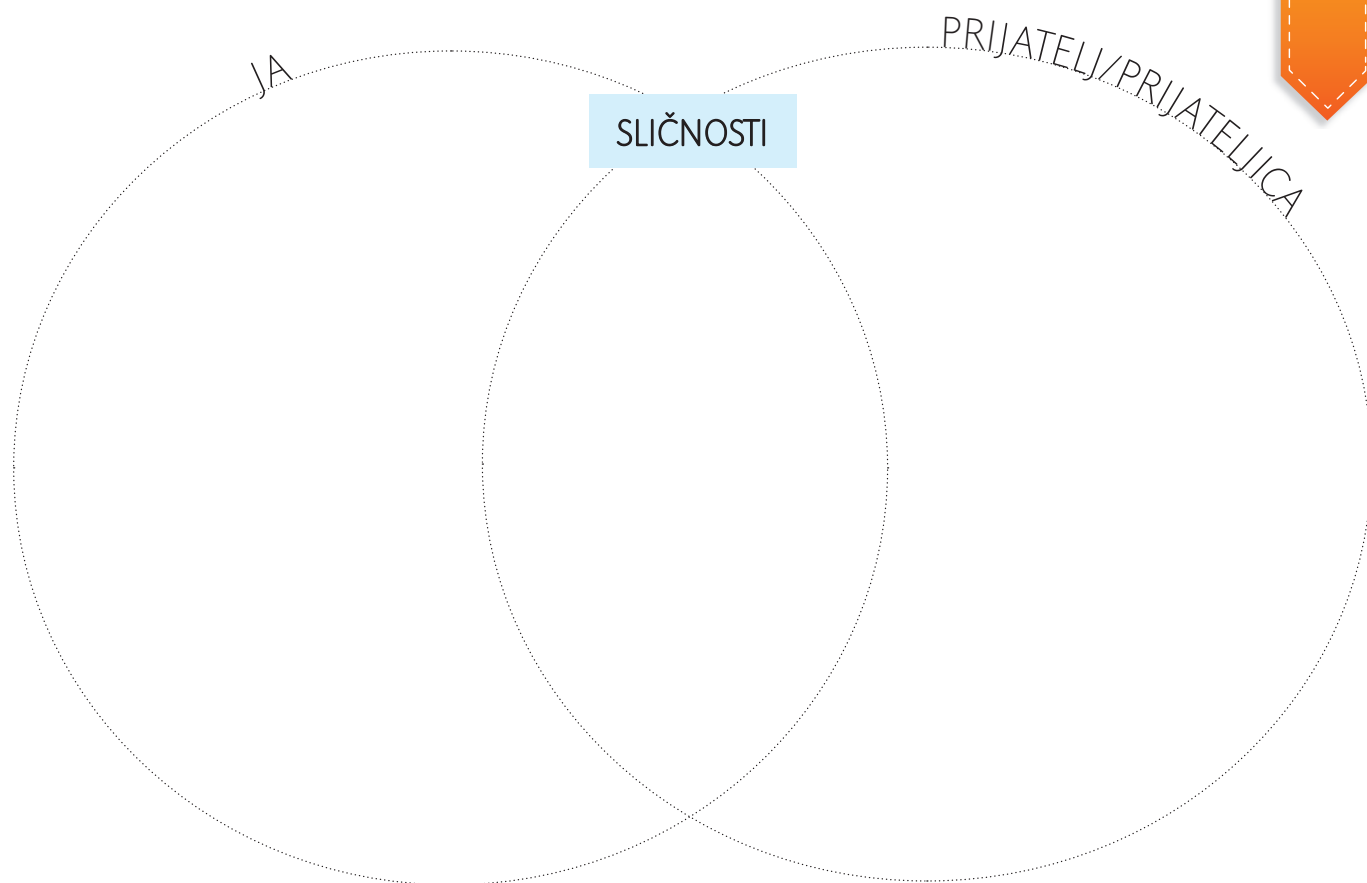
JESTIVO	NEJESTIVO

3. Razvrstaj životinje prema načinu kretanja u prirodi.

mačka, pas, riba, magarac, konj, morski pas, zmija

PLIVA	HODA I TRČI	GMIŽE

4. Odaberi jednoga prijatelja ili jednu prijateljicu iz razreda.
Napiši po čemu ste slični, a po čemu različiti.

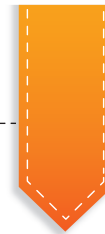
MOJE SUSJEDSTVO

1. Označi put kojim će se Maja i njezina mama kretati ako vode psa k veterinaru.
Majina kuća zaokružena je crvenom bojom.

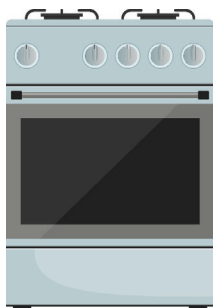
2. **Nacrtaj** svoj put od kuće do škole (zgrade i objekte koje vidiš na putu).

A large rectangular area defined by a dashed line, intended for drawing a route from home to school.

ODAKLE ENERGIJA?

1. Poveži crtom sliku i energiju koju prikazuje.

TOPLINA

SVJETLOST

ZVUK

2. Pored točne tvrdnje **napiši** znak +. Pored netočne tvrdnje **napiši** -.

Energija je potrebna za kretanje.

Toplina, svjetlost, električna energija i zvuk oblici su energije.

Zvuk opažamo sluhom.

Toplina zagrijava predmete.

Svjetlost opažamo vidom.

Kada sjedim, mom tijelu ne treba energija.

3. **Nacrtaj** dva uređaja iz tvoje kuće koji za rad trebaju električnu energiju.

električna energija

Koji predmeti za rad trebaju baterije? **Nacrtaj** ih.

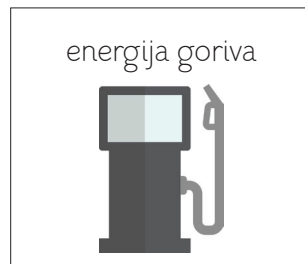
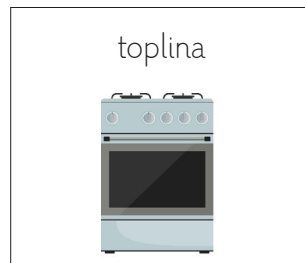
baterija

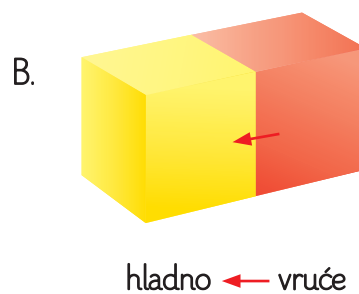
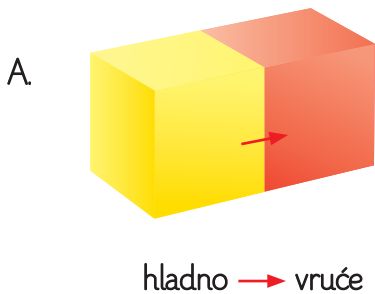
PRIENOS I PRETVORBA ENERGIJE

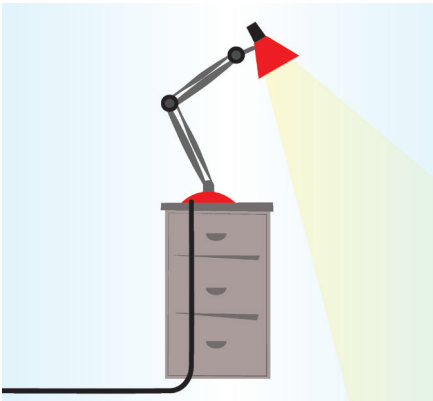
1. Energija može prijeći iz jednog oblika u drugi. **Poveži** strelicom slike iz prvog reda sa slikama iz drugog reda. **Uoč**i promjenu energije.

2. Dvije metalne kocke od metala različito su zagrijane. Dodiruju se. **Zaokruži** sliku koja točno prikazuje prijelaz topline.

3. **Napiši** u koje se oblike pretvara električna energija uređaja prikazanih na slikama.

---

4. **Stavi** znak + u kvadrat ako je tvrdnja točna. **Stavi** znak - u kvadrat ako tvrdnja nije točna.

Toplina prelazi s toplijeg predmeta na hladniji.

Toplina prelazi s hladnijeg predmeta na topliji.

Toplina prelazi s vruće peći na posudu i tako se jelo skuha.

5. Tvoje tijelo energiju za kretanje dobiva:

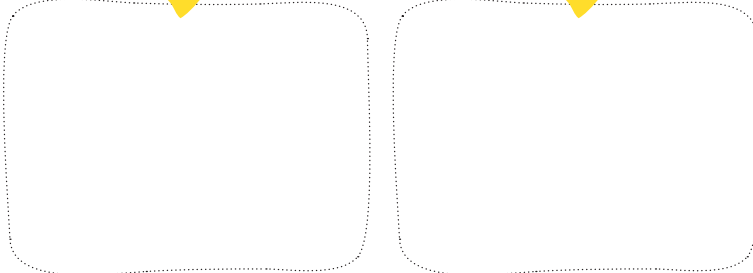
- a. iz vode
- b. iz hrane

6. Kako toplina utječe na predmete oko mene?

Što se događa kada kockicu čokolade držim na otvorenom dlanu jednu minutu?

Što se događa kada kockicu čokolade držim u zatvorenoj šaci jednu minutu?

Zaokruži jednu ponuđenu riječ.

Čokolada se prije topi u *otvorenom dlanu/zatvorenoj šaci* jer tako dobiva *više/manje* topline moje ruke. Toplina prelazi s *hladnijeg/toplijeg* predmeta na *topliji/hladniji* predmet.

7. Procijeni koliko odgovorno koristiš energiju u svom domu. **Nacrtaj** odgovarajući znak.

da

ponekad

ne

1. Gasim svjetlo kada izlazim iz prostorije.

2. Kada je hladno, zatvaram vrata i prozore u domu.

3. Zimi provjetravam sobu tako da je prozor satima otvoren.

4. Punjač za mobitel stalno je u utičnici, čak i kada ne punim mobitel.

5. Istodobno koristim više uređaja (npr. TV, mobitel, tablet).